

Paní Jaroslava, 30. 4. 2019

Paní **Jaroslava Matějková**, rozená Soušková, se narodila 11. 6. 1931 v Kozí a od svých 10 let vyrůstala na samotě Javoříčko u Kozí. Do Čachrova se přivdala v roce 1954 do domu č. p. 20.

Vypráví:

Nemyslete si, neměla jsem jednoduchý život. Když jsem se narodila, byla jsem slaboučká, úplný chčipáček, protože matka nejedla. V roce 1941 začali naši stavět dům. Předtím bydleli po podnájmech. Peněz bylo pomálu. Otec dělal hrábě, bachle, kosišťata, všechno ručně, a tak živil rodinu. Do Běšin na vlak, když jsem byla v učení v Klatovech, jsem chodila pěšky, v zimě, ve sněhu.

Konec války byl na samotě Javoříčko hodně dramatický. Přišli k nim Vlasovci a Souškovci museli vojáky zahrabat do snopů obilí, aby je Němci nenašli. Němci si u nich na dvoře udělali ohýnek a na něm si v klidu pekli brambory. Kdyby ale Vlasovce našli, byl by s domácími amen. Nebo později nad domem několikrát kroužily stíhačky spojenců a Němci se schovávali uvnitř rozestavěného domu Souškových.

Taky na konci války k nám vtrhli dva chlapi a jeden z nich mířil pistolí na otce. Měla to prý být legrace, ale špatná, že? Byli to civilisti, trestanci, Češi. Oba z kriminálu, jeden odtamtud utekl a druhý jel jako na dovolenou. Chtěli se u nás ubytovat a ukázat cestu na hranice. Přespali u nás v kůlně na seně.

Všechny tyto události prožívala společně se svým starším bratrem Bohumilem. Ten v roce 1949 odešel přes Německo do Ameriky. Žil také v Africe. Vyhnul se odvedení do cizinecké legie. Válcit nechtěl. Za záhadných okolností po skončení 2. světové války od něj rodiče našli dopis a fotografii v zákrutu schodů na půdu.

Ted' žije v Texasu a je mu 90 let. Kdysi za ním maminka jela na tři měsíce do Chicaga. Po návratu začala mít zdravotní potíže a zemřela v 69 letech. Po ní jsem podědila svou průbojnost. Maminka prý vždycky všechno vyřídila, jen otce se bála. Ten zemřel v nedožitých 88 letech a poslední tři roky jsem se o něj starala. Rodiče jsou pochovaní na strážovském hřbitově.

Paní Jaroslava pokračuje:

Protože bratr emigroval, stále u nás hledali vysílačky a radary. Z trestu za to, že překročil hranice, jsem měla nastoupit na práci na statek, ale nakonec se mi podařilo pracovat ve vajíčkárně v Klatovech. Pykala jsem za Bohumila i tím, že mi dávali nejhorší práci a taky jsem nedostávala žádné poukazy na pracovní oděv. Měla jsem oblečení roztrhané od hřebíků z beden s vejci. Ale kde vzít látku a čím zašít? A tak jsem našla na každou díru jinou záplatu. Vedoucí mi říkal: „Podívej, jak vypadáš! Nejezdí do města pro svačinu, musím se stydět, jak chodíš!“ Já na to: „Moje ostuda to není, je to ostuda podniku, jak rozdělují poukazy nespravedlivě.“ A vždycky jsem vzala dřeváky na nohy, sedla na kolo a přivezla svačinu pro celý kolektiv. Za měsíc mi dali poukaz na montérky. V drůbežárně jsem měla vážný úraz. Se spolupracovnící jsem zvedala těžkou bednu se 720 vejci a při tom prudkém pohybu se mi utrhla

ledvina. Doktorři řekli: „Bud' je to zbloudilá ledvina, nebo láska.“ Bylo mi 21 let a byla jsem panna, takže to láska nebyla. Doktor Kofroň mi vak s ledvinou přišil za 12. žebro. Přišitá ledvina mě pak tlačila, narážela do žeber, ale když jsem trochu přibrala, spravilo se to.

Ve vajíčkárně jsem byla pět a půl roku. Než jsem se vdala. To bylo v roce 1954. Do té doby jsem měla různé zdravotní potíže. Už jako dítě jsem omdlávala, nesnášela jsem pohled na krev. Scházely mi červené krvinky. Ve 13 letech jsem prodělala zánět srdečního svalu. Na rozšíření srdce mě poslali do nemocnice v Plzni.

Svatební foto

Až když jsem se provdala, všechny potíže přestaly. Žila jsem konečně život, jaký jsem potřebovala.

S mužem jsem se seznámila na zábavě v hospodě U Chalupských tady na Čachrově. Vdávala jsem se z trucu, chtěla jsem z domova. Přáli jsme si oddávky v Sušici, ale otec poručil na radnici a v kostele ve Strážově.

Jestli jsem byla do Václava zamilovaná? Láska to nebyla velká, ale zvykli jsme si na sebe a šlo nám to spolu. Soudila jsem, že když měl těžké dětství, tak si mě bude vážit. Byli jsme spolu 63 let. Zemřel před dvěma lety. Rodiče se svatbou nesouhlasili. Vdávala jsem se do chalupy v dezolátním stavu. Střechou teklo, okapy chyběly, všude vlhko, podlahy byly v různé výšce. Byla tu jen velká sednice a komora a rovnou schody do sklepa.

Čachrov s domem Matějkových v zimě 1937...

...a dům dnes

Paní Jaroslava ukazuje, kde byla původně přička a kam ji s manželem posunuli, aby vznikla kuchyně a pokoj. Musím zapojit fantazii, abych si původní stav domu představila. Teď je byt jako klíčka a dům v naprostém pořádku, s pěknou fasádou do oranžova. Všude čistota a pořádek .

Muž nechtěl poslouchat, ale musel. Poslala jsem ho do Běšin na nádraží pro škváru, když jsme dělali podlahu. Vybourali jsme komín a černou kuchyni, nechali udělat vchod do sklepa zvenku. Moji zedničinu odnesl ukazováček, museli mi ho operovat.

Chybělo tu zařízení. Na smetišti jsme našli sporák, měl sice propálenou troubu, ale dalo se na něm vařit. Rodiče nám půjčili postel, na ni jsme hodili slámu a bylo to. Peřiny jsem měla

z domova. Nebyl tu stůl, tak jsem natáhla hadici, vydrbala stůl po zednicích a stejně tak židle. Ale kam s nádobím? Obrátili jsme bednu a udělali z ní kredenc. Později jsme si nechali nábytek udělat, a protože se u nás ještě bouralo a stavělo, měli jsme ho složený v přízemí u Křimentů. To je dům, kde míval dědeček paní Gollové pekařství.

Paní Matějková vypráví živě a se zaujetím, jako by své mládí prožívala znovu. Sama o sobě říká, že je silná a nebojácná, ničeho a nikoho se nezalekne, umí se postavit a ze všeho se vždycky dostala. Přestože jí letos bude 88 let a je drobné postavy, věřím jí každé slovo.

Dva roky po svatbě se nám narodila dcera a v roce 1958 syn. Po dětech jsem nechodila do práce, nestihla bych je vyzvedávat ze školky. Koupili jsme krávu a prodávali mléko do mlékárny. Při dětech jsem ji pásala a muž pracoval v JZD. Často jsme měli k večeři jen mléko a suchý chléb. Z Ameriky nás podporoval bratr. Dostávali jsme od něj balíky s obnošeným oblečením. Časem se to zlepšilo. Když začaly děti chodit do školy, šla jsem pracovat do JZD. Starala jsem se o 40 telat, a to dobře. Postupně jsem je odvšivila a správně krmila. Pak jsem pracovala v rostlinné výrobě. Jinak jsem vyučená krejčová.

Když bylo paní Matějkové kolem padesátky, jak říká „za mladá“, postihlo ji řidnutí kostí. Opakovaly se kruté bolesti rukou a páteře. Nemoc, způsobenou pravděpodobně

nedostatečnou výživou v dětství a dospívání, vyléčily drahé ampule ze Švédska, které si platila sama.

Ten lék mě tehdy postavil na nohy. Vím, že to jednou přijde, ale přeju si neležet, nemarodit. Syn bydlí v Běšinech, už je v důchodu. Přijede mi vždycky připravit otop. Ráno si zatopím ve sporáku a odpoledne v kotli. Jen už si letos nepřeju sníh. Co jsem se ho odházela od stodoly, k vrátkům a ze schodů! Syn nemohl přijet, a mě z toho už bolely ruce a tělo.

Tiše paní Matějkovou, babičku šesti vnoučat a prababičku tří pravnoučat, obdivuju. Jsem o hodně mladší, a přesto mě letošní odklizení sněhu stálo dost sil.

Ve svém věku si autem dojede na nákup do Běšin a do Strážova, uklidí si, vypere, zatopí, postará se o sebe i o své kočky.

Matějkovi ve stáří

Ráda čte a zajímá se o dění kolem sebe. Chodí na přednášky, na procházky, také na hřbitov k hrobu svého manžela. Často položí kytičku i na hrob své oblíbené susedky paní Turečkové, které děti říkaly „teto“. Pravidelně navštěvuje bohoslužby v místním kostele.

Prožila těžký život. Zažila bídu, fyzickou dřinu, hlad, nemoci, odstrkování i pomlouvání.

O své se musela prát. Nic nedostala zadarmo. Má za sebou stresující válečné zážitky. O poválečné lístky na potraviny se musela dělit s rodiči. Zažila měnu, kdy přišli o všechny úspory. S manželem vybudovala dům a ve skromných poměrech vychovala děti. Přesto ji nic nezlomilo. O životních zkouškách vypráví bez hořkosti. Je na sebe právem hrdá. Oceňuji její životní sílu, optimismus, statečnost a odvahu!

V Čachrově 15. března 2019

zapsala Zdeňka Hranáčová